

Nicolas Taptas ve Jean Taptas ve Nöroşirürjikal Uygulamaları

Nicolas Taptas and Jean Taptas, and Their Neurosurgical Applications

ÖZ

Geçtiğimiz yüzyılın değişik dönemlerinde nöroşirürjikal operasyonlar nöroşirürjiyenler, KBB uzmanları ve genel cerrahlar tarafından yapılmıştır. Bu dönemdeki cerrahların başlıca uygulamalarını nörotravmatolojik operasyonlar oluşturmuştur. Bu dönemde baba ve oğul Taptas'ların uygulamalarına tanık olmaktayız. KBB uzmanı olan Dr. Nicolas Taptas trigeminal nevralsisinin tedavisinde Gasser ganglionu enjeksiyonları yapmışken, nöroşirürjiyen olan Dr. Jean Taptas ise lomber disk hernisinin cerrahi tedavisinde öncülük eden başlıca cerrahlardan olmuştur. Bu çalışmada bu iki cerrahın nöroşirürjikal uygulamaları gözden geçirilerek, nöroşirürji tarihi açısından değerlendirilmiştir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Jean Taptas, Nicolas Taptas, Nöroşirürji tarihi

ABSTRACT

In different periods of last century many neurosurgical applications were performed by a variety of surgeons, including neurosurgeons, ENT surgeons, and general surgeons in Turkey. The most important part of these applications were neurotraumatological procedures. Dr. Nicolas Taptas, an ENT surgeon, and Dr. Jean Taptas, a neurosurgeon and son of Dr. Nicolas Taptas, were among the surgeons working in that period. Whereas Dr. Nicolas Taptas was one of the Pioneer surgeons performing injection to the Gasser ganglion, Dr. Jean Taptas was one of the pioneers of neurosurgery, and particularly lumbar disc surgery, in Turkey. In this article, neurosurgical applications of these two surgeons were reviewed and discussed.

KEY WORDS: Jean Taptas, Neurosurgery History, Nicolas Taptas

Sait NADERI

Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Nöroşirürji Anabilim Dalı
Kozyatağı/Istanbul

Geliş Tarihi: 28.11.2005
Kabul Tarihi: 01.02.2006

Yazışma adresi:

Sait NADERI

Yeditepe Üniversitesi Hastanesi

Nöroşirürji Anabilim Dalı

Kozyatağı/Istanbul

E-posta: snaderi@yeditepe.edu.tr

GİRİŞ

Türk nöroşirürji tarihine bakıldığında, 1960'tan önce nöroşirürji uygulamalarının bir bölümünün nöroşirürjiyenler, diğer bir bölümünün ise diğer cerrahlar tarafından da yapıldığı görülmektedir (3,4). Bu dönemin kayda değer cerrahlarından ikisi baba ve oğul Taptas'lardır. Bu çalışmanın amacı bu iki cerrahın uygulamalarını Türk nöroşirürji tarihi çerçevesinde irdelemektir.

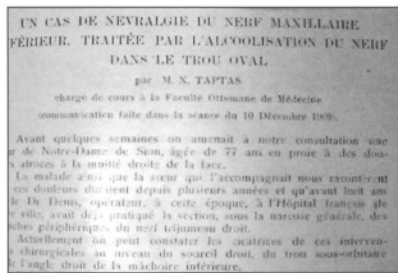

Resim 1: Dr. Nicolas Taptas

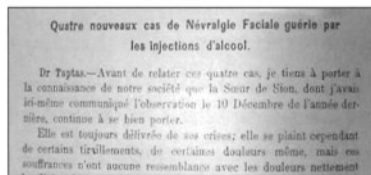
Dr. Nicolas Taptas (1871-1955):

Nicolas Taptas 1896 yılında tıp fakültesinden mezun olmuş, daha sonra kulak burun boğaz ihtisası yapmıştır (Resim 1). Baba Taptas uzun yıllar KBB uzmanı olarak çalışsa da ağırlıklı olarak trigeminal nevraljide Gasser ganglionuna

uyguladığı alkol enjeksiyonları nedeni ile ün kazanmıştır. Bir süre Atatürk'ün KBB hekimliğini de yapan baba Taptas, Atatürk'ün isteği ile iki dönem TBMM'de milletvekilliği de yapmıştır. Dr. Jean Taptas'a göre, bu teklifin başlıca nedeni Atatürk'ün TBMM'de azınlıkların da temsil edilmesi gerektiği şeklindeki düşüncesi olmuştur (5). Dr. Taptas trigeminal nevraljide Gasser ganglionuna uygula

Resim 2: Dr. Nicolas Taptas'ın 1910 yılında Gazette medicale d'Orient adlı Dergide yayımlanan "Un cas de nevralgie du nerf maxillaire inferieur traite par L'alcoolisation du nerf dans le trou oval" başlıklı makalesi

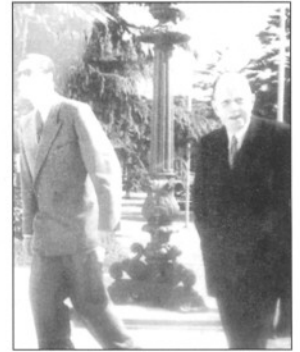

Resim 3: Dr. Nicolas Taptas'ın "Gazette medicale d'Orient" Dergisinde 1911'de yayımlanan "Quatre nouveaux cas de nevralgie faciale gueri par les injections D'alcol" başlıklı makalesi

dığı alkol enjeksiyonu uygulamaları hakkında birçok ulusal ve uluslararası makale ve kitap bölümü yayınlamıştır (6) (Tablo I, Resim 2 ve 3). Dr. Taptas 1955 yılında vefat etmiştir.

Jean Taptas (1917-):

1917 yılında İstanbul'da doğmuştur. KBB ihtisası için Paris'e gitmişse de orada fikrini değiştirerek nöroşirürji ihtisası yapmıştır (Resim 4). Aralık 1947 yılında Prof Alajonannine denetiminde "Orta serebral fossa; anatomik, fizyolojik ve klinikopatolojik çalışma" başlıklı bir tez çalışması yapmıştır.

Resim 4: Baba ve oğul Taptas 1950'lerin başında Yıldız parkında

Fransa'da bir süre uzman, daha sonra da "Profesör Agregé" olarak çalışmıştır. İhtisastan sonra Türkiye'ye dönmüş, iki kez eşdeğerlilik sınavına girmiş ve aldığı uzmanlığı Türkiye'de tescil ettirmiştir. Dr. Taptas Sağlık Bakanlığı İhtisas Tescil Listesinde kaydedilen bir numaralı nöroşirürjiyen dir. 1950'den sonra Amerikan Hastanesi, Rum Hastanesi ve Ermeni Hastanesi gibi birçok özel hastanede çalışmıştır. 1953-1955 yılları arasında İstanbul'da Bakırköy Akıl ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde çalışan Jean Taptas, bu dönemde daha çok lomber disk hernisi operasyonu ve servikal dislokasyon için girişimler yapmıştır. Disk cerrahisi konusunda Türkiye'deki öncülerden olup, bu konudaki ilk geniş klinik seriyi yayınlamıştır. 1950'li yılların ortalarına doğru İstanbul Sağlık Müdürlüğü'nün açtığı asistanlık sınavında Dr. Hami Dilek ile birlikte jüri üyeliği yapmış, bu jüride Dr. Özdemir Aral kazanarak nöroşirürji asistanı olmuştur (1). 1955 yılı 6-7 Eylül olayları sonrasında Türkiye'den ayrılmış (2), uzun yıllar Atina Kızıl Haç Hastanesinde Profesör olarak çalışarak emekliye ayrılmıştır. Dr. Taptas Türkiye'de yayınladığı çalışmaların yanı sıra (6) (Tablo II), Yunanistan'da da pubmed'de belirlenebilen birçok çalışma yapmıştır. Türkiye'de yayınladığı çalışmalardan bir kısmı disklerle ilgili iken, diğerleri subdural hematom, pontoserebellar köşe patolojisi ile ilgilidir. Tablo II'de gösterilen 4 nolu yayın muhtemelen Chiari malformasyonu ile ilgili Türkçe'deki ilk yayın olsa gerekir.

Tablo I: Dr. Nicolas Taptas'ın nöroşirürjikal yayınlarının listesi

1. Taptas. Thrombophlebite du sinus lateral avec symptomes cerebelleux, ligature de la jugulaire, nettoyage de sinus lateral. Ponctions negatives du cervelet. Guerison. Gazette medicale d'Orient 51: sayı 8: 133-134, 1906
2. Taptas: Un cas de nevralgie du nerf maxillaire inferieur traite par L'alcoolisation du nerf dans le trou oval. Gazette medicale d'Orient 55: sayı 7: 105-107, 1910
3. Taptas: Quatre nouveaux cas de nevralgie faciale gueri par les injections D'alcol. Gazette medicale d'Orient 56: sayı 2: 52-56, 1911
4. Taptas: De L'alcoolisation du ganglion de Gasser a travers le trou ovale ou Gasser Alcolisation. Gazette medicale d'Orient 56: sayı 9: 263-269, 1911
5. Une balle de rovelver enlevee du temporal par evidentement petro- mastoidien. Gazette medicale d'Orient 56: sayı 2: 50-52, 1911
6. Taptas N: Les injection D'Alcool Dans le Ganglion de Gasser. A Travers le trou ovale. La presse Medicale, Samedi 7 Octobre 1911
7. Taptas : Injection D'alcol au Ganglion de Gasser. Gazette medicale d'Orient 57: sayı 11: 473-475, 1913
8. Taptas N: La Guerison De La Nevralgie Essentielle Par L'Alcoolisation ovalienne du ganglion de Gasser. La Presse Medicale, Mercredi 18: 1931: 239-241
9. Taptas N: A propos du traitement de la nevralgie faciale essentielle par L'alcoolisation du ganglion de Gasser. Compte-rendu de la Iveme Semaine Medicale Balkanique. A Istanbul, Extrait.

Tablo II: Dr. Jean Taptas'ın Türkiye'deki yayınlarının listesi

1. Taptas JN: İki tane posttravmatik akut subdural hematom vakası hakkında. Türk Tıp Cemiyeti Mecmuası 18: sayı:11, 541-543, 1952
2. Taptas, Benbasate J: Bir sağ ponto serebelle köşe urunu andıran araknoidit vakası münasebetile. Türk Tıp Cemiyeti Mecmuası 18: sayı:5, 245-246, 1952
3. Taptas NJ, Harmancı N: Altı sene aldatıcı arazla seyr eden bir (neurofibrom dorsal) vakası. Türk Tıp Cemiyeti Mecmuası 19: sayı:10, 478-479, 1953
4. Taptas JN, Diamantoğlu H: Oksipito-vertebral nahiyenin malformasyonlarına bağlı nörolojik tegayyürler. Bir atlas oksipitalizasyonu ve kistik araknoidit vakasının cerrahi tedavisi. Türk Tıp Cemiyeti Mecmuası 18: sayı:1, 50-52, 1952
5. Taptas: İshiadicus nevralgileri. Bugünkü mefhumları ve tedavi. Modern tedavi. 1, sayı 8: 289-293, 1952
6. Taptas JN, Diamantoğlu H: Otuz siyatik ameliyatı hakkında. Türk Tıp Cemiyeti Mecmuası 19: sayı:2, 138- 140, 1953
7. Bayülkem F, Taptas JN: Enter-vertebral diske bağlı cauda equina sendromu gösteren 5 vak'a. Türk Tıp Cemiyeti Mecmuası 21: (sayı 9) 436-441, 1955
8. Bayülkem F, Taptas JN: Enter-vertebral diske bağlı cauda equina sendromu gösteren 5 vak'a. Hastane 12, sayı 1: 24-32, 1958

TARTIŞMA

Batı ülkelerinde nöroşirürji uygulamaları tarihi göreceli olarak iyi irdelenmişken, Türk nöroşirürjisinde aydınlatılması gereken bölümler vardır. Özellikle 1960 öncesinde kurumsal olarak nöroşirürjinin varlığı oldukça sınırlı kalmıştır. Bu nedenle birçok nöroşirürji uygulaması yer yer diğer branş uzmanları, yer yer de az sayıdaki nöroşirürjiyen tarafından yapılmıştır. Baba ve oğul Taptas'lar buna en iyi örneği oluşturmaktadırlar. KBB uzmanı olan baba Taptas birçok olguya trigeminal nevralsi nedeni ile Gasser ganglionuna alkol enjeksiyonu yapmıştır. Aslında aynı

dönemlerde KBB uzmanı Haydar İbrahim Bey (Baydar) ile nöroşirürjiyen Abdulkadir Cahit Bey (Tuner) de aynı uygulamayı yaptıkları bilinmektedir (4,6). Fakat Dr. Nicolas Taptas bu işi uzun bir süre yapmış ve bu konuda otorite kabul edilmiştir.

Öte yandan ihtisasını Fransa'da yapan ve Türkiye'ye döndüğünde yeni ihtisas tüzüğü ile karşılaşan Jean Taptas maceralı bir şekilde ihtisasını onaylatmıştır. Dr. Jean Taptas ülkeye döndüğünde az sayıda nöroşirürjiyen ile karşılaşmıştır. Özellikle özel hastanelerdeki konsültasyonlarda Dr. Hami Dilek ve Dr. Feyyaz Berkay ile karşılaştığı fakat birlikte operasyona girmediği tarafından ifade edilmiştir (5).

Jean Taptas'ın tez konusu olan orta fossa ve kavernöz sinüs anatomisi ile ilgili çalışması hala birçok kafa tabanı cerrahı tarafından kaynak gösterilmektedir. Öte yandan makalelerinin irdelenmesi ile lomber disk hernisini bugünkü makro tekniğe yakın bir teknik ile diskektomi yaptığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak bu çalışma Baba ve oğul Taptas'ların nöroşirürjikal uygulamalarını ortaya koymuştur. Bu çalışmalar Türk nöroşirürji uygulamaları tarihi açısından kayda geçmesi açısından burada sunulmuştur.

KAYNAKLAR

1. Aral Ö: Otobiyografi. Türk Nöroşirürji Bülteni Spinal Cerrahi Grubu Bülteni 17: 7-9, 2002
2. Bayülken F: Türkiye'de nöroloji-nöroşirürji ve psikiyatrinin tarihi gelişmesi. Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi eski başhekimi. Ruh Hastalarını Readaptasyon Derneği yayınları-İstanbul: 2000
3. Erbeni A: Dünyada ve ülkemizde nöroşirürjinin gelişmesi. Temel Nöroşirürji. Türk Nöroşirürji Derneği yayınları. 1-72
4. Naderi S: Türk nöroşirürji tarihinden bir kesit: Dr. Abdülkadir Cahit Tuner (1892-1980). Tıp Tarihi Araştırmaları 11: 131-137, 2003
5. Taptas J: Özel görüşme, 2001
6. Taşkiran N: Süreli Türk tıp yayınlarından cerrahi makaleler bibliyografyası. Zeynep Kamil Ana Çocuk Sağlığını Koruma Derneği Yayınlarından. No: 19, İstanbul: Son Telgraf Matbaası, 1968